

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani: și timbru de 60 bani

Mintea crăiasă.

II.

Am văzut, că în partea publicată în nrul trecut al vorbirei dlui învățător G. Maican despre bibliotecile populare, dînsul a arătat foloasele învățătorei și cât de rău este a nu ști carte. Între pildele, prin cari dovedește aceasta, este și aceea, că omul neștiutor de carte e silit a se căciuli la ori-ce tras-împins de nădrăgos, făcându-i o cinste de grof, de care nu e vrednic.

În continuarea vorbirei, ce o dăm azi, dl Maican arată, că rău fac aceia, cari nu iubesc școala și nu cinstesc pe adevărații binefăcători ai poporului, pe preoți și învățători, — ceea-ce în multe sate e așa, — apoi încheie arătând însemnătatea și folosul bibliotecilor populare.

Eată cum ne spune d-sa acestea:

»De ce oare nu cinstiți și pe preoții și pe învățătorii d-voastră, cari trăiesc în mijlocul d-voastră dându-vă sfaturi și ajutor în lipsele și necazurile ce vă copleșesc zi de zi mai greu?

Asta nu o faceți!

Poate că ce acestia se cearcă tot prin purtări bune, vorbe frumoase a vă mângăia la neputințe, a vă face mijloace de înaintare, a vă face și pe d-voastră să gustați foloasele învățătorei, să nu mai zăceți ca în întunec, vă îndeamnă a prețui biserica și școala, căci acestea ne țin pe noi.

Cred, că dacă toate acestea vi-le-ar impune ei, cu puterea, cu sudalme, precum fac alții ce stau să vă sugrume —

atunci i-ați cinsti și pe ei. Dar' fiindcă conducătorii d-voastră cu binele voesc a vă mângăia și învăța, începeți a-i lua în rîs, zicînd: »ce mai umblă popa și dascălul cu vorbe lingușitoare, de ne mai prostesc cu fleacuri de-ale lor, căci drăguț Doamne, nu o să ne facem sfinți cu atîta biserică ce ne tot spune popa, și nici nu o să ne facem fișpani cu atîta carte ce ne tot spune dascălul».

Așa d-voastră vă depărtați de cei-ce vă voesc binele! La școală nu vă dați copiii cu inimă curată, nu cercetați regulat biserica, să mai lăsați cărcîma — aceea risipă pe capul d-voastră.

Și așa depărtați de binevoitorii d-voastră ajungeți apoi de vă infundă gura câte un netefleț cu sudalme, cari apoi se laudă că, ca în cutare sat nu sînt oameni mai de pace (proști) cât e țeara.

Mărturisiți acum inși-vă nu ați rătăcit calea cea adevărată ce trebuia să o urmați?...

Și oare ce e cauza de ați rătăcit în căi rele?...

Vedeți dar', iubiților, ce ne-a îndemnat pe noi conducătorii d-voastră, ca să înființăm această bibliotecă, a cărei stare cu toții o ați auzit azi!

Spuneți nu e destul făcut din partea a câtorva persoane abia în timp de câțiva ani?

Nu va fi timpul oare, ca să săriți cu toții într'ajutor, dînd fiecare spre înaintarea acestui neprețuit lucru?

Și nu credeți de sosit timpul ca măcar fiii d-voastră să ese din întunecul în care sute de ani au zăcut înaintașii noștri și chiar încă și cei de azi?

Înțelegeți dar' valoarea acestei neprețuite biblioteci atît pentru noi, cât și pentru următorii noștri!

Pentru noi cei de acum ne e folositoare această bibliotecă pusă la cale, căci în serile cele lungi ale iernei ne vom aduna la școală, asemenea și în Dumineci și sîrbători, și vom ceti lucruri plăcute și folositoare din cărți, vom ceti gazetele, ca să știm cum stau treburile în lumea mare, să cunoaștem și noi pe bărbații aceia vrednici ce sufer tot felul de maltratări numai pentru apărarea și câștigarea dreptului națiunii noastre române.

Pentru următorii noștri va aduce și mai mari foloase, căci ei știind ceti, unul fiecare își va lua acasă cărți din bibliotecă și le va ceti în mijlocul familiei. Inchipuiți-vă ce lucru plăcut și folositor e acesta! Nu e oare mai bine a face asemenea, decât a petrece timpul pe pagubă în cărcîme ori în alte locuri necuviincioase.

D-voastră încă vă e dată puțința de a face acest lucru; puneți pe copiii d-voastră în timpul ce-l aveți liber să vă cetească cărți din bibliotecă. Faceți o încercare și sînt sigur că vă va plăce și prin asta n'ați da ocaziune fiilor d-voastră a umbla serile pe ulițe, prin șezători la lucruri slabe, în adunări unde învață jocul de cărți, pipatul, beutura ș. a.

Urmînd astfel, dragii mei, făcînd noi începutul bun, ca mîne va sosi timpul de vom vedea la bătrînețele noastre pe fiii noștri, cum vor ști a-și apăra dreptul lor fără sfială, cum vor viețui de liniștit, plăcut, în bună înțelegere,

FOITA.

Toma Alimos și Manea.

Cîntec bătrănesc din Ardeal.

Cules de Ilie Cleja din Salva (Ardeal), învăț. în Maramureș.

Colo-n jos și mai în jos,
Jos pe șesul Nistrului,
În ținutul Turcului,
Bună pășune-i murgului,
Tare-i greu voinicului.
Acolo cine ședea?
Tot ședea și nu mai bea
Și murguțu-și priponea
De nime nu se temea,
Numai Toma Alimos,
Voinic din țeara-de-jos,
El ședea și nu mai bea
Și din graiu așa grăia:
Închinau-aș închina,
Închinau-aș și n'am cui
Închinau-aș murgului,

Dar' murguțu-i marhă mută,
Mută și nepricepută.
Închinau-aș armelor,
Și armele-s fere răci,
Fere răci și lemne săci.
Cînd dădu capu 'ntro parte,
Zări pe Manea la spate.
Să-mi trăești Mane fîrtate!
Dar' Manea din graiu grăia:
Bea-ți păharul cu totul
Și-mi pune mie altul!
Pîna Toma păhar bea,
Manea bine-l chibzuia,
Mațele îi slobozia
Și apoi pe drum pornia.
Și Toma se 'mbărbăta,
Mațele-și-le strîngea
Cam cu paie cu gunoaie,
Cum pe dînsul să nu-l doară,
Toate 'ntr'însul le băga,
Cu mētasă le cosea
Și cătră murguț grăia:
Murguleț, murguțul meu
Ascultă ce îți spun eu!

Să te ved la bătrînețe
Ce-ai plătit la tinerețe,
Suflă vînt pe sub oblînc
Eu pe Manea să-l ajung.
Nici cuvîntul nu-l sfîrșea
Și pe Manea-l ajungea
Și din graiu așa grăia:
Ean' stăi Mane nu fugi
Că viu de-i hălădui
Norocul tēu mare-a fi!
Mi-ai dat una muierescă,
Să-ți dau una cātănească.
Cînd cuvîntul săvîrșea,
Paloșul îl repezea,
Capul Manei îl tăia,
Numai capul de prin piept
Și piciorul de prin șold,
Mîna și cu umărul,
Piciorul și cu șoldul,
Poclăzile calului
Și trei coaste-a murgului
Și-apoi cătră murg grăia:
Și eu murguț voiu pieri,
Că n'am de undă trăi,

frăție unii cu alții, și vor trăi peste tot cu mult mai ușor ca cei de azi.

Ved că vă mirați de vorbele mele, — dar' amintiți-vă că v'ați mirat mai ieri-alaltăieri auzind de »carul de foc«, și azi fiecare-l vedeți pe la noi.

Dee bunul D-zeu, pe carele zi și noapte-l rog să ne lumineze mintea tuturor, să nu mai fie între noi pic de dușmănie, ca cu puteri unite spriginindu-ne unii pe alții să ajungem timpul de care acuma ne mirăm.

Sunt prea mulți. Ori-cât de drag le-ar fi stăpânitorilor nostri de frații lor de cruce din neamul lui Israel, totuși li-se pare și lor că sunt prea mulți pentru țeara aceasta. Eată de unde deducem: Zilele trecute scriau gazetele maghiare, că Evreii din România persecutați fiind încep să treacă în Ardeal, căutându-și aci o nouă patrie. Astăzi earăși ne aduc știrea, că ministerul de interne a adresat aspră ordinațiune autorităților publice dela frontiere, făcându-le de datorință să nu permită intrarea în țeară a oamenilor lipsiți de mijloace. Cu alte cuvinte, să nu lase să intre în țeară Evreii luați la goană din România.

De peste săptămână.

În decursul zilelor din urmă ne-a venit vestea despre noue prigoniri și procese. Unele sunt puse la cale în cauza lui Iancu, despre cari am vorbit și de alte-ori, apoi o prigonire îndreptată împotriva unui școlar român.

Procesul dlui Scurtu.

După-ce procurorul Lazar a vătămât în chip obraznic pomenirea lui Iancu, dl Ioan Scurtu dela Cluj a scris articoli în »Tribuna«, infierând pe procuror. Pentru aceasta 'i-se face acum proces. Dinsul a fost citat și ascultat la judecătoria Luni. Judele 'i-a spus, că e acusat pentru-că ar fi vătămât și ponegrit pe un slujbaş politic maghiar, (adecă pe groful Lazar).

Vrednicul tinăr, basându-se pe lege, n'a voit să vorbească decât românește și la întrebarea, că pentru-ce a scris atât de aspru împotriva lui Lazar, el a răspuns, că 'l-a atacat din pricina, că subprocurorul Lazar a îndrăznit să vafeme idealul unui popor și modelul celei mai desevrșite iubiri de patrie, ear' prin aceasta a vătămât întreg poporul român și dinsul a voit să atragă luarea aminte a ministrului asupra ace-

stui lucru, cerând pedeapsă pentru acel procuror.

După acest răspuns cum se cade, dl Scurtu a cerut să fie citați și ascultați mai mulți martori și a dat recurs împotriva punerii sub acasă.

Cu aceste ascultarea s'a sfârșit.

Alte procese.

După-cum 'i-se scrie din Cluj »Tribunei«, afară de procesul dlui Scurtu, mai sunt improcesuate și alte câteva articole și apeluri pentru afacerea Iancu, publicate în »Tribuna«.

Tinerimea prigonită.

Goanele se încep acum și la școale, la universitatea din Cluj.

După-cum se scrie, la universitatea din Cluj au fost citați săptămâna aceasta în cauze disciplinare studenții G. Novacovici, C. Steer, I. Scurtu, I. Moga și L. Domide.

Pentru-ce au fost citați, se va ști în curând.

Prigonirea unui școlar.

Pe când se pun aceste la cale, ne vine dela Blaj știrea, că ocărnuirea maghiară a eschis din gimnasiul de acolo și din toate gimnasiile din țeară pe un școlar de-a V. clasă, Z. David. Vina lui se zice că este, că într'o scrisoare a ațigat împotriva patriei maghiare.

DIN LUME.

Răsboiul în Africa-de-mează-și.

Burii au suferit o grea lovitură a sorței. Săptămâna trecută le-a murit cel mai mare general, Joubert, dar' nu lovit de glonț, ci de o boală grea. Cu toate aceste viteazul popor al Burilor nu desnădejdueste, ci luptă mai departe.

De câteva zile vin vești despre mișcări mai însemnate de pe câmpul de răsboiu, atât de depărtat dela noi. Burii, se vede, că s'au recules și se poartă tot mai amenințător față de Englezi, cari în urma greutăților, de cari dau, nu pot înainta din Bloemfontein. Ciocniri sunt într'una și ele se prefac în adevărate lupte. Despre două astfel de lupte mai mari, cari s'au întemplat de curând, avem știre. Una s'a întemplat la Siding, lângă localitatea Karée și s'a sfârșit cu alungarea Burilor. A doua s'a dat lângă râul Modder și în ea au învins Burii, bătând rău pe Englezi.

Eată unele amănunte despre moartea lui Joubert și despre aceste lupte:

Moartea lui Joubert.

La Londra a sosit Mercuri, în 28 l. c. următoarea depeșă din Pretoria: Generalul Joubert a răposat ieri noaptea în boală de stomach, de care a suferit de mai mult timp. Capitala, în urma morții acestui bărbat patriot, viteaz și onorabil, e cuprinsă de doliu adânc.

Petru Iacob Joubert a fost vice-presedintele Transvaalului și comandantul suprem al oastei; era de 66 de ani. Familia îi era originară din Franca. Joubert a fost contra răsboiului, voind a capacita pe bărbații de stat ai Angliei a nu forța conflictul. Nesucceșându-i aceasta sa pus în fruntea oastei și în Natal a raportat mai multe învingeri. În misiunile campaniei însă boala-i veche de stomach a devenit tot mai acută, astfel, că în timpul din urmă era silit a sta mai mult retras dela oaste. Dar' cu toate aceste a lucrat până aproape de moarte. Burii au perdut mult prin moartea lui Joubert; în împrejurările grele, în cari se află ei, perderea e incalculabilă și se poate evalua cu perderea unei mari lupte.

Lupta dela Karée.

Siding, poziția Burilor era foarte întărită. Vrășmașul n'a putut fi alungat decât grație mișcării de încunjurare a generalului French și colonelului Legallais.

Brigada Legallais a dat piept chiar dela început cu Burii și forța puțin câte puțin flancul stâng al vrășmașului, care se retrase spre centru unde găsiră un teren favorabil și au putut să reziste.

Colonelul Legallais n'a reușit decât spre seară, ca să alunge pe vrășmași. Generalul French înaintă în câmpie puțin după începerea luptei, făcând un ocol mare pe la spatele vrășmașului, însă nu putu să termine mișcarea sa de încunjurare fără să fie zărit de Burii cari se retraseră la poziția unde se aflau puterile principale ale Burilor cu patru tunuri.

Această poziție a fost mai târziu bombardată de generalul French și Burii fură alungați printr'un atac de infanterie care avu loc la orele 12 dimineața. Regimentul Norfolk deschise lupta, luă contra-forturile și suie dealul, unde s'a dat o luptă crâncenă. Un alt regiment ocupă dreapta dealului și tunurile transportate pe deal deschiseră un foc violent în contra Burilor. La orele 4, trupele engleze înaintară în mod repede și ocupară pozițiile vrășmașului.

Ear' tu murguleț mă du!
În virful muntelui
La umbruța bradului,
Cu piciorul groapă-'mi sapă,
Și cu gura ta mă-ngroapă.
Pe mormântul meu samână
La picioare,
Mintă 'n floare,
La guriță
Garofiță,
La capul meu măgheran
Să știe c'am fost tăbărean.
Dar' tu murguleț te du
În cea grădină domnească,
Nime nu te stăpânească.
Ia murguluț seama bine,
Că veni vor pe la tine
Tot companii de husari,
Căpitani și ghinărari
Și tisturi de cele mari,
Dară tu nu te lăsa
Mâna 'n coamă să 'ți-o puie,
Nici pe tine să se suie.
Când va fi mai înapoi,

Tot la tine va veni
Numa-un tinerel ficior
La față cam rumeior
Și cu pèrul crețșor,
Cu clopuțul rotunjour.
Să știi că mi frățior
Și la el murguț te lasă
Mâna-'n coamă să 'ți-o puie
Și pe tine să se suie,
Și-l poartă murguluț bine
Cum m'ai purtat și pe mine.

Doine cătănești.

Culese de Iulian Muntean, din Oieșdea.

Trandafir de pe cetate
Departes Doamne departe,
Nu știi nici în care parte
Am venit din satul meu.
Mai ântăiu când am plecat
Ziua bună 'mi-am luat
Dela cer, dela pământ,
Dela tatăl meu iubit,

Dela lucitoarea lună,
Dela maica mea cea bună,
Dela soare, dela stea,
Dela dulcea soru-mea,
Dela fir de foaie fragă,
Dela mândra mea cea dragă,
Dela fir de pètrânjei,
Dela dragi părinții mei,
Dela frunză de aluni,
Dela unchii mei cei buni,
Dela fir de căruja,
Dela tătăișa mea,
Dela fir de calapăr,
Dela dulcele meu vèr,
Dela fir de carujele,
Dela dragi verele mele,
Dela dragile de ruji,
Dela scumpele mătuși,
Dela lemne din alei,
Dela toți cumnații mei,
Dela frunza de mohor,
Dela toți copiii lor,
Dela ape turburate,
Dela neamuri mai departe,

Trupă engleză în prisoare.

Burii au câștigat o învingere lângă râul *Modder*, luând în captivitate o considerabilă trupă engleză. Depeșele anunță, că oastea engleză aflătoare în Maseru, sub comanda generalului *Broadwood*, atacată de Buri, s'a retras până la *Thaba-Nebu* și în întunecimea nopții s'au retras până lângă râul *Modder*, voind a-și întări poziția. În zori de zi însă au fost atacați vehement de cătră Buri și anume din partea din cătrău nu se așteptau. Englezii se apărău spre o linie nordică, pe când Burii i au atacat dela sud. Generalul *Broadwood*, ca să se apere a trimis partea cea mai mare înainte, ear' el cu o parte voia să acopere retragerea.

Oastea trimisă înainte, sosind în alvia seacă a unui riu, a fost încunjurată de toate părțile de Buri, cari erau ascunși în apropiere. Englezii au voit să rupă cordonul impresurător, dar' convingându-se că e cu neputință în curând au capitulat. Perderea Englezilor e 350 de oameni, dintre cari 250 sunt captivi, căzând în mâinile Burilor și 7 tunuri și 18 cară cu muniție.

Roberts aflând despre aceasta a trimis alte trupe, sub comanda lui *Coleville*, să ia la goană pe Buri, dar' rezultatul acestei expediții nu e cunoscut. În genere Burii pășesc tot mai amenințător, ceea-ce neliniștește de nou pe Englezi.

SCRISORI.**Un răspuns.**

Mércina, 29 Martie n.

În nr. 9 din prețuita noastră »Foia Poporului«, la rubrica cronice sub »știri slabe« s'a publicat o notiță din comuna *Mércina* (diec. Caransebeșului) și anume se zice acolo, că »atât preotul, cât și învățătorul, deși foarte bine plătiți, își împlinesc numai ca de clacă datorințele ce le au în slujba în care sunt puși«.

Cine a putut fi acel fără frică de Dumnezeu și fals raportor nu putem ști cu siguranță, dar' dăm cu socoteala că nu poate fi altul decât unul din banda celor-ce în comuna noastră cu emfasă se numesc »partidul guvernamental« și căruia afară de antistia comunală (nu întregă) mai aparțin niște flăcăi ușuratici, cari din greșeală se numesc pe sine »coriști« și cari pe înșiși părinții lor trupești îi batjocoresc, vrând

să-și ridice scaunul lor peste a părinților și mai marilor și binevoitorilor lor.

Ca să arătăm cum ne împlinim datorințele »ca de clacă« e destul să amintim și espunem pe scurt următorul cas: Acum două săptămâni am înființat aici o »Reuniune de cetire și cântări«, la a cărei adunare de constituire, fiind vorba de un scop cultural, am invitat nu numai în preziua adunării, ci și cu mult înainte și cinstitul »partid guvernamental«; dar' ce să vezi, cu toate-că au respins într'un mod rușinos ideea, refusând a intra în Reuniune, s'au prezentat »guvernamentali« în număr mărișor la adunarea de constituire și acolo s'au purtat așa de obraznic, încât prin agitațiuni continue au cercat pe față, fără un pic de rușine, să desmênte poporul de a intra în Reuniune, dar' fără rezultat.

În răutatea lor însă nu s'au îndeștulat cu atâta, ci pentru-ca nu noi să îndeștinim aceea ce am început și, vezi Doamne, nu al nostru să fie meritul, în aceeași zi, dar' noaptea la 10 ore s'au adunat cu judele comunal în frunte și au ținut o altă adunare de constituire cu aceleași statute și s'au constituit în Reuniune — noaptea la întunec.

La 2 zile, mergând subscrișii la protopretorul ca să-l rugăm pentru recomandarea statutelor la ministru, ni-se spune că din *Mércina* au mai intrat niște statute și dacă mai vin și ale noastre, ministru nu va aproba nici pe unele, ci le va respinge. La auzul acestei nouități și la recomandarea protopretorului noi am retras statutele noastre, după-ce mai nainte ni-s'au arătat statutele »partidului guvernamental«, convingându-ne că sunt tot aceleași, ca ale noastre. Le-am retras, numai ca scopul urmărit de noi să se ajungă, apoi vom intra și noi ca membri în Reuniune.

Eată, onor. Redacțiune, până unde a ajuns răutatea acelor rătăciți, cari ne calumniază în publicitate, că noi nu ne-am împlini datorințele.

Acum pentru-ca să dovedim, că întrucât ne împlinim ori nu, datorințele împreunate cu oficiul nostru, alăturăm aci un atestat *) din partea comitetului pa-

*) În atestat comitetul parochial adeverește officios, că preotul și învățătorul își împlinesc datorințele. (Red. »F. P.«)

rochial, care singur e chemat a-și da judecata în privința purtării noastre.

Aurellu Popoviciu, paroch.

Petru Pocuariu, învățător.

Serată pentru popor în Agnita.

Măgărel, 20 Martie n.

Vrednicul învățător Ioan Paicu din Agnita, aranjează din vreme în vreme serate pentru popor — în scopul de a împrieteini familia și societatea — cu școala și acest scop se nisuește a-l ajunge cu ori-și-ce mijloace posibile. În scopul acesta a aranjat și la 5 Martie o serată pentru popor, — care a succes foarte bine. Dl învăț. Paicu cetește o lucrare bine întocmită, prin care țintește a pune părinților și tuturor spriginitorilor școlii la inimă — deocamdată dorința, care în urmă să devie voință, de a poseda Agnita, ca centrul tractului — o școală de model. Le-a spus ce este educațiunea (creșterea), unde și când se cuvine să se înceapă ea? și legătura ce trebuie să fie între școală și societate, pentru-că altcum — după-cum zice într'un loc — »școala nu-și va pute ajunge scopurile sale de cultură și moralitate«. Arată și esplică ce înseamnă a »educa«, pe care educațiune, după-cum foarte nimerit o spune dl Paicu, o identifică poporul cu »instruarea«. De acolo vine apoi cunoscută vorba »Lasă cartea, vezi de alte treburi, în școală n'ai alt lucru, fără numai să înveți«. Arată, că se începe educațiunea deodată cu nașterea copilului și în familie. Citează ce zice zelosul pedagog Pestalozzi în didactica magna »Religiositatea... este atîrnătoare dela o viețuire comună a copilului cu o mamă temătoare de D-zeu și cu tată energic și că o adevărată educațiune e pusă cu deosebire în mâinile mamelor«.

În altă temă, arată în primul rînd, cum pildele rele din casa părintească și din societatea rea strică și ruină toate vorbele și învățăturile cele bune din școală, spunend și multe exemple. Ne arată apoi calea pe care familia cu școala, tata și mama familiei cu tatăl școlii (înv.) ar pute merge mână în mână fără a se pute învinui unul pe altul și cu bună înțelegere să înainteze

Dela fir verde de floare,
Dela draga șezătoare,
Dela fir de busuioc,
Dela ficiori dela joc,
Dela fir de romăniță,
Dela fete din uliță,
Dela frunza de tulei,
Dela toți prietenii mei,
Dela florile de pruni,
Dela verii mei cei buni,
Dela fir de măgerat,
Dela dulcele meu sat,
Dela frunza de urzică,
Dela sfânta biserică,
Dela frunza de podbeal,
Dela dulcele Ardeal,
Dela frunza de săcară,
Dela iubita mea țeară,
Din care eu am eșit
Cu mult dor și cu urit
Tot cântând și tot plângend.
De părinți m'am despărțit
Și-am venit în țeri străine
Unde nu cunosc pe nime.

Numai amar și năcaz
Cari în trei ani am de tras.
Eu mă supăr mă gândesc
Pentru-ce-n lume trăesc
De n'am parte nici de-un bine
Numai dor în țeri străine.
Maica plânge, mândra eară,
Eu umblu pustiu prin țeară,
Maica plânge mă jlește
Mândra zace și bolește,
Maica plânge cu durere
Mândra plânge mai nu piere,
Maica plânge ne-ncetat
Mândra zace tot în pat,
Maica plânge și suspină
Mândra-i ca o filimină,
Maica plânge-n toată seara
Mândra-i galbină ca ceara,
Maica plânge totdeauna
Mândra-i galbină ca luna,
Maica plânge tot așa
Mândra-i verde ca iarba,
Amendouă pentru mine
Stau să se gate din lume,

Și la Neamțu tot nu-i pasă
El acas' tot nu mă lasă
Vai Neamțule cum te-or bate
Atâtea lacrimi vërsate.

Din Habio.

Culese de Victor Basillu Mera, stud. privatist

Lelița cu ochii verzi
Nici-odata să n'o crezi,
Dar' lelea cu ochi negruți,
S'o săruți, să n'o mai uiți.

Pus am samă pe doi cai,
Să mă sui în sus la rai,
Iadul era mai la vale,
Și fugeam în fugă mare,
Ear' la ușa iadului
Stau jurații satului,
Taie lemne dracului,
Ear' birăul cel mai mare
Ține pe dracu-n spinare.

cu pași grăbiți spre limanul mântuirii, care numai prin înțelepciunea culturală îl putem ajunge vre-odată.

Ca un al treilea punct — vorbește mamelor mai ales despre igienă (sănătate) asemănând corpul unui copil mic cu o mașină, care are mai multe roți și până-când mașina este întreagă cu toate aparatele ei, până atunci funcționează regulat, la din contră nu e vrednică nimic. Începe a spune pe rând diferitele organe (părți) ale corpului omnesc, dimpreună cu îngrijirile la cari trebuiesc supuse.

În fine dă părinților și numeroșilor ascultători un raport despre starea școlii și a învățământului, constatând cu bucurie că elevii au făcut progres vrednic de laudă.

După toate aceste copii de școală au cântat 4 cântări potrivite, — ear' tot de ei s'a predat »Sila și Solii« din cartea de cetire »Popescu«.

În fine on. domn părinte Ioachim Părău mulțumește dlui inv. Paicu pentru instructivele lucrări cetite și poporului pentru ascultare și prezentare.

Zice Christos: »Mergi și fă și tu asemenea și vei fi viu«. Viitorul va arăta, că așa vom face.

Ioachim Triff,
învățător în Măgărei.

O comună vrednică ajunsă pe mâni rele.

Cugir, Aprilie n.

Comuna Cugir este una din cele mai bogate și mai vrednice comune în comitatul Hunedoarei.

Are venite anuale aproape 20.000 fl., din cari partea cea mai mare se cheltue pe salare și diurne.

De conducerea lucrurilor din comună nime n'are grije și așa se întâmplă, că de o vreme încoace reprezentanța comunală a ajuns pe mâna plebei, pe mâna oamenilor nechemați.

În fruntea lor au pe cel mai bogat om din sat, care e un om cu totul neștiutor de carte, însă foarte ambițios.

Atâta minte însă totuși a avut de 'și-a înciripat neamurile toate în reprezentanța comunală și 'și-a format majo-

ritate și apoi trântesc la concluse de se te tot minunezi de ei.

Anume mai în anii trecuți pertractându-se budgetul (cheltuelile) comunei și venind vorba de deschiderea postului sistemizat pentru al 4-lea învățător, Ioan Băluț, — căci așa îl cheamă pe conducătorul, — propune că postul de învățător să se șteargă și cu cele 400 fl. să se înființeze un fond de taur. Propunerea s'a primit și din post de învățător s'a făcut fond de taur. Altă-dată vine adjunctul notarial cu o rugare ca să-i ridice salariul dela 500 fl. la 600 fl.

Fiindcă numitul adjunct de notar este așa zicând secretar la cel mai de sus, de loc 'i-s'a ridicat salariul la 600 fl. Vin și moașele, căci avem 2, cer salarii câte 100 fl., li-se votează la una câte 60 fl. Vin apoi cantorii bisericești, ear' 2 cer și ei câte 60 fl., că doar' și ei fac slujbe baremi cât moașele, ear' diurnele dela morți se știe că sunt mai subțiri ca dela nașteri. Rugarea lor însă se respinge, că vezi Doamne, n'a fost înaintată prin titorat, ca-și-când titorii bisericești n'ar fi fost de față în ședință, astfel cantorul cel mai bun s'a pus în grevă și am rămas cu un bătrân aproape la 80 ani.

Norocul, că avem și 2 preoți, apoi când nu-i încătrău unul se pune în strană și unul la altar.

Biserica e aproape să se huluiască pe credincioși.

La pertractarea budgetului școlii comunale fostă grănițerească pe anul școlar 1899/1900, când a venit vorba de salariul învățătorului dirigent, că capătă din fondul grănițerească 300 fl. și dela comună 100 fl., care sută e sistemizată de prin 1874 și 1883, și anume 50 fl. pentru dirigența școlii și 50 fl. pentru instruirea școlarilor în cantul bisericesc, Ioan Băluț — fără nici un motiv sau să bage ceva de vină — face propunerea ca să se șteargă sută din salariul fundamental al învățătorului dirigent și dacă vrea să o capete pe viitor să înainteze în tot anul rugare la comună, fiind sigur că și învățătorul poate ajunge pe urma cantorilor.

Deși s'a făcut contra-propunere bine motivată, reprezentanța a primit propunerea făcută și astfel Băluț e în

bună speranță, că în curând va pune mâna pe 100 fl. și te miri ce fundațiune nostimă îi zace la inimă, soață cu fondul de taur.

În comuna noastră este un *neguțător sas*, care a absolvat rotăria, a fost gendarm model de brav față de noi și ajungând la o căsătorie norocoasă s'a făcut boltaș. E om puțin simpatic și foarte brutal, așa încât ne-a silit de în 1895 am făcut un apel după un neguțător român. Am și căpătat unul foarte de treabă și l'am așezat în comună.

Văzând Sasul și simțind că 'i-se scurtă zilele s'a sbătut în dreapta și în stânga după vre-un mijloc de scăpare, și ce să vezi? A pus mâna pe plebesa reprezentanței comunale din Cugir, care în ședința sa din 24 Martie a. c. cu unanimitate a adus o hotărâre în care cer și-l recomandă pe Sasul la autoritățile mai înalte ca să câștige licenție de cărcimărit. Atunci apoi ar ajunge Sasul în spatele Românului, căci el n'are familie și nu plătește chirie de casă, ear' Românul are 6 copii și plătește chirie 300 fl. Și oare pentru-ce aceasta, Doamne? Nu cumva Românul nu-i bun și Sasul s'a făcut ânger? Vorbă să fie! D'apoi pentru adălmașul de rachiu — bată-l postul Paștilor, să-l bată.

Reprezentanța aproape întreagă în corpore conduși de subjuțele Ioan Lupuț (ginerele lui Ioan Băluț) și de jurații George Micu, Nicolae Voina, Nicolae Turlea, George Filimon Mărginean și Ioan Roman Cirlea, s'au dus la Sasul la adălmaș și după-ce s'au îndopat bine eșiau tot cu grămada fiecare cu nasul roșu și cu țigarea în gură, cei mai mulți în patru dungi, răzimându-se unul de altul.

Cinste vouă, sfetnici ai comunei, fie-vă numele pomenit alături cu cei de tagma voastră în vecii vecilor!

Oare care nație pe fața pământului ar fi în stare să mai facă așa ceva?

Oare așa se cărmuesc comunele și pe adălmaș merg drepturile comunale și naționale?

Sărmană comună grănițerească, pe ce mâni ai ajuns!

Ioan Munteanu, învăț.-dirig.

Poesii populare.

Din Vingar.

Adunate de Ioan Coden, învățător.

Iubește mândro iubește,
Iubește și bun și rău
Că nu știi care-i al tău,
Căci amândoi ne-am iubit,
Maică-ta nu m'a voit
Pe-amândoi ne-a despărțit.
Dar' mie puțin îmi pasă
Căci maică-ta nu te lasă,
Căci mai sânt fete ca tine
De a se iubi cu mine.

Trecui valea și-un pârâu
Mă-ntâlnii cu socrul meu,
Socrul meu din graiu grăia:
Ia ginere fata mea
Că-ți dau șasă boi cu ea.
Să-mi dai șasă și cu șasă
Fata ta nu-mi trebe-n casă;
Cucu cântă pe gunoiu
Fata ta doarme-n răsboiu,

Ear' cucu cântă sburând
Fata ta doarme torcând,
Și Dumineca la joc
E gata ca un boboc,
Ear' în zile lucrătoare
Nu merge în șezătoare,
Zice că capul o doare.

Frunză verde și una
Mi-a făcut maica gura
De cumva m'oi străina
Să mi-o stîmpăr cu d'nsa,
De-oi căde la vr'un loc rău
Să-mi stîmpăr sufletul meu.

Bate-mă Doamne cu bătul
Nu mă bate cu uritul,
Că uritul n'are leac
Făr' un popă și-un diac
Și două scânduri de brad,
Și uritul nu-i pe-o zi
Ci Doamne cât voiu trăi,
Ci uritul nu-i pe-o noapte
Ci Doamne până la moarte.
Uritul din ce-i făcut
Din omul care-i tăcut,

Uritul din ce se face
Din omul care tot tace.

Ardeleană, sîrmă albă,
Mult ești tinerilor dragă,
Dragă ești ficiilor
Ca lunca păstorilor
Si ca roua florilor.

Iubit-am Doamne iubit
De când am fost copil mic
Dar' nici n'am tăgăduit.
Cine iubește și spune
Nu-l ține Doamne pe lume,
Cine iubește și tace
Vezi-l Doamne și-i dă pace.

R Î S.

Nu te teme.

Stăpânul: — »Earăși a isbucnit boala de porci. Prost lucru. De va merge în tot anul așa, te pomenești, că nu mai rămâne nici un porc«.

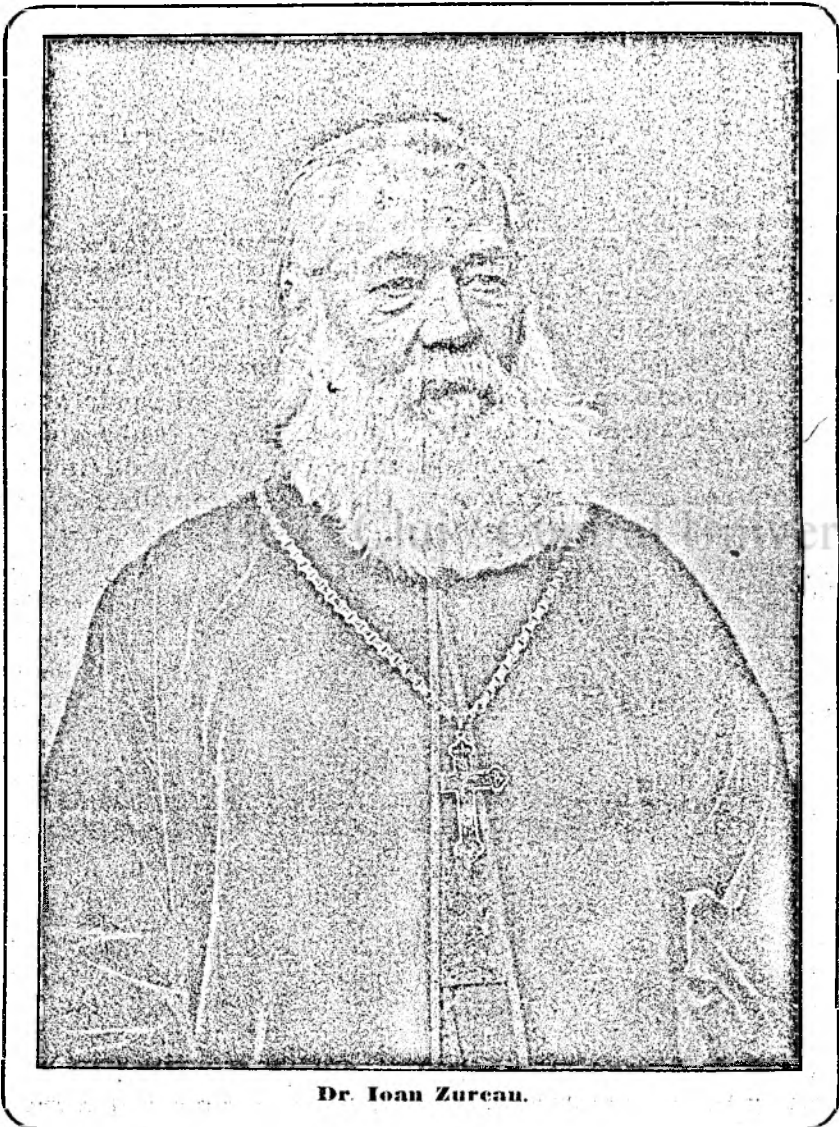
Servitorul: — »Nu te teme, domnule, că o să dea Dumnezeu, și o să rămânem noi sănătoși«.

Fruntașii Bucovinenilor.

Dr. Ioan Zurcan.

— Vezi ilustrația. —

Între fruntașii Românilor bucovineni ocupă un loc vrednic și bătrânul Dr. I. Zurcan, al cărui portret îl dăm azi. El e protopresbiter mitrofor și deputat în parlamentul din Viena. O viață întreagă a lucrat bătrânul pentru binele poporului român din Bucovina, și de câte-ori a fost vorba de luptă pentru dreptul poporului și bisericii române, Dr. I. Zurcan a fost la locul seu în fruntea luptătorilor. De aceea bătrânul e mult iubit de Românii bucovineni, după-cum și vrednic este.

Dr. Ioan Zurcan.

PARTEA ECONOMICĂ.

Plantele de nutreț.

Prelegere populară finută de Ioan Georghescu, inv. dir. în Scoreiș, în anul 1899, în Porumbacul-inferior și Viștea-inferioară din comitatul Făgărașului.

(Urmare și fine).

Măzăricea

(vicia sativa) e de două feluri: de toamnă și de primăvară. Cea de toamnă însă nu se prea cultivă, fiindcă pierde multă peste iarnă, de aceea se cultivă mai mult cea de primăvară. Afară de aceste două feluri, măzăricea e de deosebite specii: cu bonul mare, mărunt, negru, galbin sau alburiu. Dintre aceste specii, cea cu bonul mai mare, rotund și de culoare neagră-ca-

fenie este cea mai răspândită, fiindcă sēmēnța ei se coace ceva mai târziu.

Locul în care voim a cultiva măzăricea, îl arăm încă de toamna, primăvara se ară apoi a doua-oară, se seamănă și grapă. În pământurile mai sărace, e bun și gunoiul, fie înainte, fie după-ce s'a sēmēnat măzăricea.

Între ierburile sēmēnate, măzăricea e cea mai puțin alegătoare. Ea se face aproape în fiecare pământ, de oare-ce ea mai mult îngrășe decât sărăcește pământul. În câmpurile comasate, măzăricea se seamănă de comun în pământurile acelea, cari după-ce se cosesc, se ogorăsc și apoi se seamănă cu o sēmēnătură de toamnă. Într'un asemenea, cas, măzăricea se cosește îndată după-ce a înflorit, ca să nu ajungă să se coacă sēmēnța ei, căci ajungând la coacere, ar pute sărăci în anul următor în holdă.

mun numai câte o cositură. De pe un hectar se adună câte șese carē mari de nutreț sau 40—50 mǎji metrice.

Măzăricea de sēmēnță se lasă până-ce se coc bine păstăile, atunci se cosește, se uscă, se imblățește și boanele se păstrează de sēmēnță, ear' paiele se întrebuițează ca nutreț pentru vite. De pe un hectar se pot aduna în ani buni câte 15 hectolitre de sēmēnță. Aceasta însă se păstrează parte ear' pentru sēmēnță, parte se amestecă cu ovēs sau orz și se face urluială din ea. Nutrețul din măzăricea cultivată numai pentru sēmēnță, nu este așa bun de vite, ca acela, care e amestecat cu ovēs sau cu orz și se cosește pe timpul când înflorește.

Inimicii cei mai însemnați ai măzăriceii sânt; rugina și mucegaiul, cari îi atacă și strică paiul; păduchele de frunze, care îi mănăcă frunzele; muștarul sēlbatic, care o împedecă în creșterea și desvoltarea ei; apoi niște gâr-gărițe numite: bruschus granarius, cari îi găurește și mănăcă miezul grăunțului.

Mohorul

Încă se ține de plantele de nutreț, dar' el pe la noi nu se prea cultivă special, ci crește numai sēlbatic prin cucuruze. Fiindcă mohorul poate rezista mai cu tărie secetelor îndelungate, așa se poate recomanda cultura lui mai cu seamă în locurile nēsipoase.

Mohorul se poate sēmēna imprăștiat sau cu mașina în rînduri. La un juger catastral se recer la sēmēnatul în rënduri 18—20 litre de sēmēnță, ear' la cel imprăștiat 25—30 litre. Înainte de sēmēnat pământul se pregătește bine, arându-se odată de cu toamnă și a doua-oară primăvara când se seamănă.

Sēmēnatul mohorului se face ceva mai târziu, când adecă nu mai îngheață pământul, căci la frig e tare simțitor și pierde. El se poate sēmēna până vara târziu încă și în miriști. Cositul mohorului se face pe timpul când se arată floarea. El se poate întrebuița atât ca nutreț verde, cât și uscat. În economiile mai mari se întrebuițează el mai cu seamă verde, amestecat cu cucuruz și luțernă. Pentru sēmēnță se lasă deoparte necosit până-când se coace bine sēmēnța.

N'ar strica deci, când și pe la noi în nēsipurile de pe lângă Olt, s'ar face încercări cu cultura acestei plante de nutreț.

Cucurulul

ca plantă de nutreț este apreciată din partea tuturor economilor, căci dela sapa de a doua-oară începând până toamna, ba și peste iarnă, el constituie un nutreț foarte bun pentru vitele cornute. Dar' pe la noi se întrebuițează numai o parte noînsemnată a cucuruzului ca nutreț verde și anume cel mai des, sterp sau puiv, cari se taie și se răresc din cel cultivat pentru nutrirea oamenilor. În economiile mai mari însă se cultivă locuri destul de mari cu această plantă și se întrebuițează ca nutreț verde pentru vitele cornute.

Să ne aducem numai aminte, ce lipsă mare de pășune se simte și în comitatul nostru pe cele mai multe locuri în decursul anului, dar' cu deosebire în

La un hectar (2 jug. catastrale) de pământ, se pot sēmēna câte două hectolitre sēmēnță de măzărice. Dacă voim să scoatem și sēmēnță din ea, atunci o sēmēnăm singură, ear' dacă o sēmēnăm pentru nutreț, atunci o sēmēnăm amestecată cu ovēs sau orz. Când se seamănă astfel mestecată, atunci două părți se pun din sēmēnțele acelea și numai a treia parte de măzărice. Ca nutreț e bine să se samene amestecată, de oare-ce atunci nu cade, ca să se putrezească de pământ.

Timpul cel mai potrivit pentru sēmēnatul măzăriceii este pe la sfirșitul lui Martie și începutul lui Aprilie, adecă îndată-ce s'a sbicit bine pământul. Cu sēmēnatul măzăriceii se începe de comun și sēmēnatul celorlalte sēmēnături de primăvară. Timpul vegetațiunei sau creșterei ei ține câte trei patru luni. Sēmēnăturile de măzărice, dau de co-

Iunile de vară, când de pe pășunile naturale se cam stinge iarba, luțerna și trifoiul nu mai prea cresc așa repede, din cauza secetei; — cât de bine ne-ar prinde atunci un loc și mai mic cultivat cu cucuruz, fie și numai pentru vitele de jug, de oare-ce mai cu seamă atunci cad lucrurile cele mai grele din economie.

Sămănatul cucuruzului ca nutreț verde, nu recere nu știu ce știință mare. Se ară mai întâiu pământul, ca și pentru cel de săpă, numai sămănta se sămăneă ceva deasă, ear' după-ce au ajuns mărimea destinată se începe cositul la un cap de loc și așa se continuă, până se isprăvește. Cucuruzul ca nutreț verde se dă vitelor parte așa întreg, parte tăiat și amestecat cu alte plante de nutreț, precum e luțerna, mohorul ș. a.

Să cercăm dar' și noi cu cultura cucuruzului ca nutreț verde, ca să nu mai fim siliți a lăsa și vitele de jug umblând pe ogoare sau miriști moarte de foame și chinuite de muște, după câte un fir de iarbă.

Afară de acestea mai sânt și alte plante, cari se pot cultiva atât ca nutreț verde, cât și uscat și cari pot să dea recolte îmbelșugate, după-cum e și pământul de bun. Asemenea plante sânt: esparseta, spergula, lupulinul, trosința, penicilaria spicată, coada vulpei ș. a.

Din acestea se poate convinge ori-și-cine, de ce mare însemnătate este cultura plantelor de nutreț și pentru ce pe alte locuri nu vei afla nici o economie, fie aceea cât de mică, din care să lipească cultura acestor plante.

Fie dar', ca și în comitatul nostru, cultura acestor plante și cu aceasta dimpreună și economia vitelor să iee din an în an un avânt tot mai mare și mai îmbucurător, ca astfel și Reuniunea noastră economică comitatensă, precum și Escelența Sa dl ministru de agricultură, care a ordonat ținerea acestor prelegeri, se poată constata la timpul seu, nu numai un deplin succes moral, ci și material, pentru locuitorii acestui comitat.

Care sămăntură e mai bună.

Nu e vorbă, agronomii nostri mici și mari, au partea lor moștenită din moși și strămoși, și ori-cât le-am spune și scrie noi, care sămăntură e mai bună, ei tot au să urmeze cum s'au pomenit.

Într'aceea noi cari încă am lucrat și sămănat cum ne-am pomenit, dar' am cetit și văzut cum lucrează și economii nemți, ba am văzut că nici ai nostri nu urmează toți în o formă, ci unii aruncă sămănta toată înaintea plugului, sau înainte de a ara pământul, alții ară mai întâiu și apoi dau sămănta peste arătură și o astupă numai cu grapa și eară alții aruncă sămănta și înainte și după arătură. E drept că regulă generală în privința aceasta nu se poate face, ci caută a urma după ținuturi și praxă de până acum, cu toate acestea unele încercări și experimentări făcute de unii și alții cred că nu vor fi de prisos, pentru agricultorii nostri, cel puțin pentru a se ocupa cu cetitul, și a nu alerga la cărcimă în zile de ploaie și de sărbătoare. Când pământul e uscat, și arătura ușoară și măruntă, sămănta trebuie aruncată toată înaintea plugului sau înainte de a ara pământul. Ear' când pământul e umed, ca anul acesta, e mai bine, mai cu minte a arunca sămănta peste arătură, și încă așa, că de se va face arătura brușoasă, să se treacă cu grapa odată peste ea, și apoi să se arunce sămănta și să se grape bine-bine a doua-oară. Aceasta pentru aceea, pentru-că când e pământul tare umed arătura nu se poate face mai pe deasupra, ci caută ase face adâncă. Prin urmare sămănta care ar căde sub brezdele cele groase și tare umede, nu ar mai vedea lumina nici-odată, ci ar putrezi sub ele, fiind lipsită de aer și lumină.

Peste tot luând lucrul eu recomand de trei-ori aruncatul sămănteii peste arături și numai o singură dată înaintea arăturii și aceasta numai toamna când sântem nevoiți a sămăna grăul și fără a aștepta ploaia și umezeala, pentru-că tot așteptând se întâmplă une-ori de nu mai avem timp de a-l sămăna și riscăm de a rămâne fără sămăntură de toamnă. Bine, și mai bine e să sămănam orzul, ovăsul și grăul în umezeală și numai săcara în uscătură, așa ca să ese fum după plug.

Agronomii nostri țin și încep a sămăna cucuruzul îndată după Bunavestire (7 Aprilie), eu însă zic că nu trebuie pus sau sămănat cucuruzul până nu cântă cucul, sau până nu se încălzește bine pământul ca să încolțească și crească repede, pentru-că dacă îl sămănam până nu e cald bine pământul, el stă pe loc, nu încolțește, nu crește și îl umple buruiana așa că avem să punem 10—12 săpători la un jug, în loc de 7—8.

Asemenea pe unele locuri nu se apucă oamenii de lucrul viilor până la Bunavestire. Aceasta e mare greșală, și nu o pot face numai cei-ce au viie numai de 4—5 săpători, ca să sfirșească în 2—3 zile pâruiatul, legatul și săpatul.

Cei-ce au vii mai mari să nu aștepte Bunavestire, ci îndată-ce vine luna lui Martie, să se apuce de lucru așa, ca Bunavestire să afle vițele legate pe pari și să resteze numai sapa, pentru-că de vom aștepta Bunavestire cu vițele cercuite și nelegate pe pari, îndeplinind această lucrare, fac totodată și jumătate din cules, așa că sau trebuie să umblăm cu vița ca cu ouăle, ca să nu pice de pe ea căpușele sau mugurii din cari es strugurii, și să bage trei lucrători în loc de unul, sau să rischeze jumătate din producțiune.

E mai cuminte a se espune unei răceli sau înghețuri în luna lui Martie, decât a face culesul în Aprilie. Pentru aceea viierul cel cuminte să nu aștepte Bunavestire, ci să se apuce și lucreze cât se poate mai de timpuriu, fiindcă această lucrare mai are și alt folos sau urmare.

Pe cât timp vița stă acoperită cu pământ sau paie, ea se află la adăpost de vânt și răceală, și așa dau căpușele mai curând, și înfrunzind acestea sânt mai espuse brumei și înghețului care poate urma până la luna lui Mai și urmează adese-ori. Atunci rodul e pierdut, dar' nu se întâmplă asta cu vițele scoase și ridicate din culcușul lor mai de timpuriu până nu apucă a da, pentru-că acestea scoase din culcuș nu mai grăbește vegetațiunea, ci stă pe loc, ba am pută zice, că recede, și așa neînfrunzind așa de grabă ca cealaltă e scutită de brumă.

I. A. S.

„Portul femeiesc“.

— Convorbire între învățător și trei femei. — Alcătuită de George Maican, învățător.

Învățătorul: (stă la masă cetind).

Femeile: Maria, Ileana și Safta, (bătând la ușe intră zicând):

— Bună ziua domnule învățător!

Învățătorul: Să fiți sănătoase, dragile mele mătușe... Bine c'ați venit, că tocmai doream ca să vă adun odată să vă mai dau câte un sfat. — Pofțiți de ședeți!

Maria: Tocmai ne potrivim la gânduri, dle învățător. Pentru aceea am venit și noi azi la d-ta ca fiind Duminecă să mai auzim câte ceva de folos.

Învățătorul: Vream să vă vorbesc despre unele obiceiuri nu prea bune, ce văd că le-ați apucat d-voastră de un timp încoace.

Ileana: Ce am avè noi așa rău, dle învățător, — ce nu ți-ar plăce d-tale? Ori

doară nu-ți vin la socoteală fustele noastre cele lungi, cum zic cocoanele?

Învățătorul: Ei! Tocmai ai ghicit-o, lele Ileană. Și eacă de ce nu-mi place de d-voastră: Mai de mult femeile noastre nu umblau în rochii și androace de cumpărat; nu cumpărau până pentru fi ș. a. Ele singure își făceau cele trebuincioase pentru îmbrăcăminte. Le vedeai în rochii trainice și frumoase făcute de mâna lor. Aveau fi din până țesută de ele și erau mândre că ele își puteau face tot ce le trebuia.

Maria: Hei!... Dle învățător, văd eu ce vrei să zici d-ta, dar' mai e într'un fel. Dacă ne-am apuca noi acum să cumpărăm materii pentru rochii, bumbac pentru până ca să le țesem noi, ne-ar sui de două-ori, precum le cumpărăm toate făcute gata.

Învățătorul: Ean stai numai, lele Marie! Ascultă puțin!... Bine că te-ar sui ceva mai mult, dar' apoi te și țin, nu cât două de cumpărat, dar' chiar și cât trei... Ei, ziceți că nu e așa, dacă d-voastră știți mai bine!

Ileana: Cu asta ai dreptate, dle învățător! — Noi ne cumpărăm materia gata de rochii, androace și chiar și de fi și apoi încă ne facem să avem pe Dumineci, pe sărbători și pe zile de lucru câte unele deosebite și apoi nu ne țin fără câtva timp, cum e zicătura: »de Joi până mai apoi« și ne trebuiesc altele. Acum văd și eu că venim la vorba d-tale.

Maria: Vedem și noi asta, dle învățător! Dar' e mult necaz și cu țesutul și nu prea avem nici răgaz. De aceea ne mai place a le lua pe de-a gata.

Safta: Ba m'oi apuca acuma să tot țes cu lunile la rochii, că n'am ce lucra destul? Face el bărbatul-meu bani, și mă îmbracă pe mine și pe fetele mele ca pe niște cocoane, că doar' boltași trăesc, încă dle învățător.

Învățătorul: Ba spuneți mai bine că vi silă a vă apuca de astfel de lucruri, câtă vreme le găsiți pe de-a gata. Așa zău!.. »Ileana e cocoană mare«, dragile mele... D'apoi nu vedeți d-voastră pe doamna învățătoare cum își pregătește însași hainele trebuincioase și sânt

Istoria cartofilor.

Dela descoperirea Americii prin Cristofor Columb la anul 1492, Europeenilor nostri li-s-au deschis drumul către lumea nouă, de unde apoi au început a aduce fel de fel de fructe și sămânțe nouă de cari pe aici lipseau cu totul. Între fructele aduse din America se numără și cartofii sau crumpele, picioicile, gogoșele, merele sau perele de pământ, după-cum se numesc pe unele locuri.

În privința aducerii cartofilor în Europa sînt două păreri: unii susțin că vicoadmiralul Valter Raleigh 'i-ar fi trimis mai înainte în Anglia, unde au fost cultivați chiar în grădina regească, mai cu seamă pentru florile lor; alții din contră susțin, că vestitul corăbier Francisc Drake 'i-au trimis mai înainte în Anglia, unui amic, care a stăruit foarte mult pentru răspândirea lor. În semn de recunoștință pentru aducerea cartofilor în Europa, lui Francisc Drake 'i-s'a și ridicat la anul 1553 un monument frumos în orașul Offenburg din Baden.

În Anglia, unde s'au cultivat la început cartofii, s'au întemplat cu ei și unele lucruri ciudate, vrednice de însemnat. Astfel amicul lui Drake, cultivând cartofii și crezând, că tuberculele acelea de pe curpeni se mănâncă, când a văzut că sînt coapte, le-au adunat, le au fert și pregătit cu zahăr, apoi a chemat mai mulți prieteni, ca să se oaspete cu toții din fructele cele nouă trimise din America. După-ce însă le-au gustat, toți 'și-au dat părerea, că: fie că nu le place pământul în Anglia, fie că nu se cunoaște cu deamănuntul modul lor de cultură: ei nu le află bune și gustoase, pentru a fi vrednice de o cultură mai estinsă.

Supărat de această întâmplare, amicul lui Drake, a poruncit grădinarului seu, ca să smulgă cartofii din grădina și să-i arunce în foc. Acela a făcut întocmai, după-cum 'i-s'a poruncit. Dar' cum s'a întemplat, cum nu, destul că cu crumpenii au ajuns în foc și câțiva cartofi crescuți în pământ, cari s'au copt bine acolo. Într'aceea mergînd și proprietarul în grădină, din întâmplare calcă pe un astfel de cartof copt în foc

și căutînd mai deaproape la acela, 'i-s'a părut mirosul lui de tot plăcut. De aceea a întrebat pe grădinar, că de unde sînt fructele acele negre? Grădinarul 'i-a răspuns, că dela plantele cartofilor, pe cari le-au smuls din pământ. Cercînd mai deaproape la rădăcinile crumpenilor, au aflat adevărații cartofi în pământ, pe cari apoi cocîndu-i și ferbîndu-i 'i-au aflat de tot buni și gustoși.

După întâmplarea aceasta, amicul lui Drake a invitat din nou pe prietenii sei la ospet și pregătind cartofii foarte simplu 'i-a invitat să guste acum fructele cele nouă, trimise lui de către Drake, spunîndu-le totodată, că nu cei de pe crumpeni, ci cei din pământ sînt adevărații cartofi. Toți 'i-au aflat buni și gustoși, după mîncare, și vrednici de a fi cultivați peste tot locul.

În timpul din urmă, mai mulți naturaliști, cari au făcut cercări amănunțite la fața locului, susțin că cartofii au crescut sălbatici în America cu sute de ani înainte, dar' locuitorii de acolo, în partea cea mai mare nu 'i-au știut întrebuița până la anul 1520. Atunci mergînd o corabie de Spanioli în ținutul Pigafetti din Brasilia (America) a dat peste ei în pământ și înțelegînd dela locuitorii aceluia ținut modul lor de pregătire, a adus o corabie încărcată în Spania, unde se zice că mai înainte au fost cultivați sub numele de batatos. Însuși renumitul scriitor vechiu Humboldt susține, că cartofii au fost cultivați mai înainte în Spania sub numele de mai sus. De aceea până astăzi în Italia și Grecia se mai numesc până astăzi: patatoes și patata.

În nici o țară de pe fața pământului nu sînt cartofii așa prețuiți ca în Irlanda. Aci patru din cinci părți ale locuitorilor trăesc numai cu cartofi și aceia, cari adună recolte mai înbelșugate din aceia se țin cei mai fericiți, de oare-ce locuitorii țerei respective nu prea au pământul lor propriu, ci țin dela domni pămînteni câte o bucată, pentru care trebuie să presteze apoi anumite zile de lucru peste an. Când nu se fac cartofii, sute de mii de locuitorii stau să piară de foame, de oare-ce a șeptea parte a locuitorilor sînt zileri cari trăesc numai în bordeie și colibi de pământ.

mai frumoase și mai trainice, nu sînt coapte ca postavu și stamba (cartonul) de prin bolți. Pe lângă aceasta e și laudă, a umbra femeia în haine făcute de mîna ei.

Maria: Zău dle, învățator... d-ta ai gânduri bune. — Așa o să facem și noi de aici încolo. Căci pe lângă că ne vom folosi, vom fi și de laudă.

Învățătorul: Așa!... așa!... dragile mele! Să mai lăsăm ce ne e păgubitor. Spuneți-mi d-voastră bine e aceea, a vă da făină, ouă, ori bani, câștigate toate cu chiu cu vai, pentru »flori, ace, bertii, strîmbulețe«, de a vă împodobi fetele din cale afară de cum am zice trece de bine, apoi carpe scumpe, laibere domnești, șurțe și câte alte de te ia groaza când le vezi și-ți aduci aminte că-s tot pe bani grei.

Ileana: Vai, dle învățator da bine mai bagi d-ta de seamă la toate ale noastre. Văd și eu că-i o adevărată pacoste pe capul nostru!

Cît sînt de înțotonate fetele noastre,

la săraci ca și la bogați. Nu ne ajung nouă necazurile cestelalte mai dăm bani și pe prostii.

Am și eu o fată de să o vezi te ia minune ce poartă pe ea!

Învățătorul: Apoi spuneți-mi d-voastră cine e de vină. E silă a vă risipi ce adunați cu atîta zoală!.. Ei! ei! de ar fi bărbății d-voastră în gîndul meu, îndată-ce v'ar mai simți dînd ce aveți pe astfel de prostii, ar trebui să vă ieea la trei parale.

Maria: Ei! ei! dle învățator! e lumea de așa acum, s'a mîndrit al dracului, apoi nu te poți da îndărăt, trebuie să stai la rînd, că de nu te rid toți. E drept că nu te silește nimeni, dar' dacă vezi că una care-i mai jos ca tine se întorțonează, tu să te lași mai jos ca ea? Așa încă nu prea vine la socoteală. Ei vezi asta-i buba la toate, — apoi de s'ar da bărbății nostri măcar peste cap, și noi rîndul ni-l ținem. (Va urma).

În Franția cartofii au ajuns mai înainte la Paris în anul 1616 și s'au cultivat ca ceva raritate pentru familia regească. După foametea cea mare din anul 1785, Academia franceză de științe s'a văzut îndemnată a publica un premiu de cuprinsul următor: »Cari plante cultivate, ar fi mai acomodată de a pute înlocui cerealele sau bucatele?« Premiul 'l-a câștigat spîterul Parmentier, care a recomandat cultura cartofilor, obținînd dela regele Ludovic al XIV și un teritor de 50 jugere pentru scopul acesta. Dar' nime nu se interesa mai deaproape de nouele fructe. Atunci s'au pus mai multe table împrejurul cartofilor, cu încripțiunea, că: »Nime să nu cuteze a se atinge de fructele cartofilor!« Cetînd trecătorii inscripțiunea aceasta, au început a se furișa la ei și în decurs de câteva nopți toți cartofii au fost furați din pământ. În modul acesta cultura lor s'a lăsit curînd în întreagă Franția.

(Va urma).

SEATURI.

Cercarea lemnelor de clădit.

Pentru a pute afla, dacă cutare sau cutare lemn este bun de clădit sau nu, ținem urechea la un capet al aceluia, ear' la celalalt punem pe cineva să lovească cu o cheie. Dacă lemnul e uscat și bun, loviturile se aud cât de bine, de-ar fi lemnul cât de lung.

Leac pentru negei.

La întrebarea, ce am pus în foaia noastră pentru un leac la negei, am primit trei răspunsuri, pe cari le dăm aci, întocmai cum ni-s'au împărtășit:

Cine vrea să se mîntuiască de negei să aprindă o bucată de iască (de care aprind cu cremene pipașii) și să o pună pe negei. Până se arde iasca să sufere. De are mai mulți, să pue numai pe unul, că celalalt se perd apoi. Dacă nu se arde bine negelul, la 2 săptămâni să-l ardă eară, că de sigur se va mîntui de ei. Mîna mea a fost plină de negei și numai cu acest leac m'am mîntuit de ei.

(Rășinar).

Serban Jianu.

Subscrisul cunosc leacul simplu, cu care un frate s'a vindecat și care e următorul: Se ia puțină »sare de lămăe« pisată ca făina, se scobește negelul cu un ac sau se freacă cu postav până-ce curge sânge, apoi se pune făina sus numită pe negel, se lasă 1/2 oră, apoi se spală cu »acid fenic«, stîns, urmînd de 2—3 ori până la pierirea negelului...

(Constanța).

Stefan Antonescu.

Împotriva negeilor eu am folosit lapte cănesc, (laptele cănelui) în următorul mod: am rupt laptele cănelui și am lăsat să picure câțiva picuri din suc plantei aceleia, ear' de nu a trecut negelul, 'l-am rupt și așa apoi am lăsat să picure suc și am scăpat de dîșii. Negrilești, la 20 Martie 1900.

Ioan Bucșa, învățator.

Știri economice.

Nonă emisiune de acții la „Oravițana“. Institutul românesc de credit și economii »Oravițana« din Oravița, înființat la 1892, care cu finea anului 1899 avea capital social de 200.000 cor., fond de rezervă 68.000 cor. și administra depuneri fructifere în suma de 1.043.000 cor., în adunarea generală ultimă a hotărât a face o nouă emisiune de acții în suma de 200.009 cor., spre a sporii capitalul social dela 200.000 la 400.000 coroane. Se vor emite spre acest scop 2000 acții noue în valoare nominală à 100 cor. Proprietarii de acții vechi, din prima emisiune, au drept de prioritate necondiționată la subscriere. Acțiunile noue se emit cu un agio de 32 cor., având a se solvi deci pentru o acție în valoare nominală de 100 cor. de tot 132 cor. Terminul pentru încheierea subscrierilor e fixat pe 28 August 1900, putând fi prolongit prin direcțiunea institutului până la 27 Octomvrie st. n. 1900. Prețul acțiilor subscribe este a se plăti în ratele următoare: 42 cor. din valoarea unei acții la subscriere ori cel mult până la 27 Octomvrie 1900, 45 coroane până la 27 Octomvrie 1901 și 45 cor. la 27 Octomvrie 1902. Ratele plătite se vor fructifica până la 31 Dec. 1902, ear' după cele restante restanțierii vor avea să plătească 6% interese de întârziere. Cu începutul anului de gestiune 1903, se vor estrada cuponi de dividendă. Declarațiunile de subscriere se află la institut și la preoții și învățătorii din comune. Se pot face și în scris, direct la institut, cu provocare la acest prospect.

Carne din Iași în Viena. În urma neînțelegerilor vamale dintre Austria și Ungaria primarul Vienei a dispus, ca în orașul Viena să se ducă carne tăiată la abatoriu din Iași. Primul transport s'a făcut alaltăieri în vagoane speciale, prin punctul Ițcani.

Un medic veterinar din Viena supraveghează tăierea vitelor și încărcarea carnei în vagoane.

Starea sămănăturilor pe la Iia, după-cum vestește »Bunul Econom« e bună, au iernat bine și făgăduesc roadă bogată. Nici gerul nici ploile n'au stricat, numai pe locuri mai ridicate s'au ivit șoareci cari au rărit grâul. De altfel pe aci oamenii seamănă prea puțin grâu, ear' secară aproape de loc nu. Rău fac, grâul trebuie să înceapă a ocupa și la poporul nostru mai mult loc între bucatele cu care se hrănește.

Cale ferată nouă. Societatea de cale ferată din Treiscaune plănuește a prelungi linia ferată Brașov—Chezdi-Oșorheiu, până la Breșcu. Cercetarea noii linii se va face din partea direcțiilor administrative în 19 și 20 Aprilie e.

Postă nouă. La stațiunea de cale ferată Aciuța (com. Arad) s'a deschis cu 1 Aprilie o nouă direcție postală. De aceea se țin satele: Aciuța, Dumbrava, Pleșcuța, Guravăii, Tălăciu etc.

Esposiție în Creta. În luna aceasta se va ține în Canea capitala Cretei, esposiție industrială. Numeroase negustorii, fabricii etc. din toată lumea vor trimite mărfuri și obiecte de espus.

O comună care s'a lăsat de beutură. »Gazetei Transilvaniei« i-se scrie că locuitorii români din comuna *Tirimiamare* încă în ziua de Bobotează a acestui an au făcut legătură în scris, că nu vor mai bea vinars și s'au legat de bunăvoință a se supune unei pedepse de 10 fl. pentru biserică la cas când ar călca acest legământ. Legământul a fost scris de 130 capi de familie, adevărat de toți locuitorii români, afară de câțiva slugi de pe la curți. Au trecut de atunci două luni și bravii Români și-au ținut cuvântul. Jidanul cărcămar, care până aci nu-și mai încăpea în piele de îngâmfat, ce era, a început să umble la colindat pe la preotul și pe la alți fruntași ai comunei, rugându-se de iertare, ba făcând chiar și un ofert de 160 coroane în favorul bisericii, numai ca »să se facă pace«. Oamenii însă sunt cuminte, că știu ei ce înseamnă »pacea« dorită de Jidan și nici prin gând nu le trece să-și calce legământul, ear' Jidanul își strânge catrafusele ca să se ducă. De vor urma cu hotărârea pe aceasta cale, fie siguri Români din Tirimia, că peste puțin soarta lor va fi neasemnat mai bună și mai înfloritoare.

Regulamentul

„Bibliotecii parohiale“ din Ticușul-român.

I. Scopul.

§ 1. Biblioteca parochială are de scop a procura tuturor parochienilor, precum și elevilor școlii confesionale o lectură plăcută și instructivă totdeodată

II. Administrarea și inspecțiunea.

§ 2. Biblioteca cu întreaga ei avere fie în bani, fie în cărți stă sub scutul și supravegherea autorităților noastre bisericesti. Comitetul parochial face în fiecare an cunoscută starea bibliotecii protopresbiterului tractual, care în rapoartele sale anuale o transmite consistorului archidieceșan spre cunoștință.

§ 3. Personalul de administrație al bibliotecii e un bibliotecar și un substitut. Ca bibliotecar e însărcinat învățătorul școlii confesionale a funcționa, ear' ca substitut poate fi și altă persoană aptă.

§ 4. Bibliotecarul are a ține în evidență întreagă averea bibliotecii fie în bani, fie în cărți. El îngrijește pentru cataloagele și registrele necesare, liberează spre cetire cărțile cerute și le reprimște, supraveghează sala de lectură, încassează taxele de ori-ce soi, asemenea și pedepsele, precum și ori-ce alte venituri ale bibliotecii fie în bani, fie în cărți.

§ 5. Bibliotecarul purtând bună îngrijire de întreaga avere a bibliotecii e dator a o manipula spre folosul aceleia, făcând la finea fiecărui an dare de seamă comitetului parochial despre starea și administrarea bibliotecii.

§ 6. Substitutul bibliotecarului (vice-bibliotecarul) are a-l înlocui pe acesta în cas de împedare întru-cât cere trebuința pentru liberarea spre cetire a cărților bibliotecii și reprimirea lor.

III. Mijloacele de întreținere ale bibliotecii: fondul ei.

§ 7. Pentru procurarea și legarea cărților bibliotecii, pentru abonarea revistelor ori foilor periodice și legarea lor, precum și pentru alte trebuințe necesare întreținerii ei, biblioteca își are *fondul seu* propriu format din următoarele isvoare de venit:

1. Sinodul parochial întru-cât îi permit împrejurările sale financiare are a prevedea în fiecare an în budgetul seu o sumă corespunzătoare în bani pentru trebuințele bibliotecii.

2. Taxa de 30 de bani de fiecare elev al școlii noastre confesionale dela 6—15 ani solvită cu ocaziunea înmatriculării în fiecare an de către părinții acelor.

3. Taxele incuse dela membrii înscriși conform §§-ilor 28, 34, 44, 45.

4. Pedepsele incuse din absențele elevilor școlii confesionale, precum și pedepsele prevăzute în §§-ii 11, 12, 33, 43.

5. Venitul curat incurs cu ocaziunea aranjării vre-unei petreceri populare prevăzute în §.36.

6. Donările în bani făcute din partea vre-unui binevoitor.

7. Bani incuși din colectele deschise la vre-un timp potrivit din când în când.

8. Venitul incurs din susținerea librării școlare.

IV. Manipularea fondului bibliotecii.

§ 8. Banii fondului bibliotecii parochiale sunt de a se folosi în prima linie pentru susținerea unei *librării școlare* bine asortată cu toate recuzitele necesare învățământului.

§ 9. Învățătorul ca administrator al bibliotecii e obligat a conduce și a se îngriji pentru susținerea celor necesare librării școlare în folosul elevilor de școală și înaintării fondului bibliotecii.

§ 10. Dela materialul de scris se computează venit fondului bibliotecii, procentele ce se dau de »librăria«, de unde se face comanda, ear' dela cărțile de învățământ de fiecare bucată 10 bani afară de prețul ei.

§ 11. Părinții nu sunt iertați a cumpăra pe seama copiilor lor recuzite fie de scris, fie de învățământ dela străini, ci numai din »librăria școlară«. Cel-ce ar abusa de această datorință se va pedepsi cu 50 de bani în folosul fondului bibliotecii. Ear' la cas de nesupunere se va încasa pedeapsa dela respectivul conform legii precum prescrie §-ul 12. Cu această pedeapsă se va pedepsi cel vinovat tot de atâtea-ori de câte ori va abusa de datorința lui.

§ 12. Acela care ar fi dator fondului bibliotecii fie că a luat pe cont material de scris, ori cărți, ori că din rea voință nu voește a solvi procentul de 10 bani computat de fiecare carte procurată, s'au ori și în ce fel e dator și nu se obligă a plăti de bunăvoință, bibliotecarul ca administrator al aerei bibliotecii aduce cazul la cunoștința președintelui comitetului parochial, care intervine provocând în numele comitetului parochial pe cel vinovat a-și achita suma datorită fondului bibliotecii, ear' la cas că și aceasta ar fi fără rezultat, i-se dă administratorului (bibliotecarului) fondului bibliotecii dreptul de a incusa pe respectivul la primăria (judecătoria) comunală, care conform legii va încasa suma cuvenită dela el, dimpreună cu o pedeapsă de una coroană în folosul fondului bibliotecii.

Pentru copii sunt responsabili părinții în ori-ce împrejurări.

§. 13. Crescând banii fondului bibliotecii atâta încât nu va fi trebuință de a se folosi toți pentru susținerea librăriei școlare, plusul se va da pe interese legale la persoane sigure cu obligație și în casuri de lipsă și cu chizaș (cavent) în regulă, după-cum va afla cu cale comitetul parochial dimpreună cu membrii fondatori ai bibliotecii, cărora le aduce la cunoștință administratorul averii bibliotecii.

14. Despre încassarea regulată a intereselor, ori în cas de presupuneri asupra vreunui debitor a întregului capital, administratorul averii bibliotecii e îndatorat a purta grije, ear' în casuri de nesupuneri se va folosi de prescripțiile §-ului 12.

§ 15. Din interesele fondului bibliotecii jumătate se vor folosi pentru procurarea de cărți, reviste, foi, precum și pentru alte trebuințe neapărat de lipsă bibliotecii, ear' altă jumătate a intereselor se va adăuga an de an la capital crescând neîncotat.

§. 16. Obligațiunile, precum și ori-ce alte hârtii de valoare ale bibliotecii și fondului ei se vor păstra la loc sigur sub responsabilitatea bibliotecarului ca administrator al averii bibliotecii. (Va urma).

CRONICĂ.

Fapte creștinești. Curatorul bisericii gr.-cat. din Tohanul-vechiu, Nicolae Groza și soția sa Ana Pantea Popa, a cumpărat și așezat în turnul bisericii un ciasornic în preț de 300 fl., depunând totodată 100 fl. ca fundațiune din venitele căreia să fie remunerat îngrijitorul și trăgătorul ciasornicului. Asemenea au dăruit bisericii din Tohanul-vechiu: v. d. Bucura Botezan 2 sfeșnice lucrate în strug în preț de 50 fl., v. d. Maria Sasu 2 sfeșnice în preț de 50 fl., și alți numeroși evlavioși creștini, cari au dăruit cărți rituale, odăjdii, utensilii și alte lucruri de trebuință la servirea serviciului divin.

Fundațiune pie. Teodor Borza, paroch gr.-cat. în Valdhid, care a funcționat 23 ani ca paroch în Șaroșul-săseș, a donat bisericii din Șaroș un complex de pământ sădit cu viță de vie și pomi, și o casă de piatră, cu condiția, ca usufructul acestei fundațiuni să fie al preotului, care va avea să servească două liturgii pe an întru pomenirea fondatorului și a soției sale răposate.

Comitetul parochial mulțumește și pe aceasta cale generosului fondator.

Stipendiu. Dela protopresbiteratul Ungurașului este a se conferi un stipendiu de 50 cor. din fondul »Petru Roșca« pentru studenți gr.-or. aparținători protopresbiteratului. Petițiunile instruite cu atestat de botez, testimoniu școlar și atestat despre starea materială, și adresate comitetului protopresbiteral, sunt a se subșterne, în termen de 20 zile, protopresbiterului tractual Pavel Roșca în Füzes-Szentpéter per Hidalmás.

Venerabilul Sava Popovici, protopresbiter militar onorar și asesor consistorial onorar, și-a sărbătorit la »40 sfinte iubileu« de 50 ani, de când a servit prima dată ca preot, în biserica gr.-or. din Sadu. În amintirea acestui însemnat dat din viața sa, părintele S. Popovici a donat bisericii din Sadu 500 coroane, din cari 300 s'au adăugat la fondul pentru zidirea bisericii, ear' 200 s'au pus ca basă la un fond pentru ajutorarea elevilor săraci ai școlii din Sadu. Părintele Popovici e de 81 ani, poate cel mai bătrân preot din archidieceasă.

Dar pentru biserică. Credinciosul *Vasilică Popa* din Cărbunari și-a achitat într'un mod vrednic de laudă datorința față de biserică, testând întreaga sa avere fondului bisericii gr.-or. din Cărbunari.

La manevrele de toamnă, așa numite manevre împărătești, cari în anul acesta se vor da în Galiția, precum află »Neue Wiener Tagblatt«, vor lua parte trupe în număr așa de mare, cum până acum nu s'a mai întâmplat nici-odată. E vorba, că vor fi concentrate cinci corpuri de armată, cu 120.000—130.000 de soldați. Această imensă mulțime de ostași va fi împărțită în două armate, dintre cari una probabil că va fi comandată de Archiducele moștenitor Francisc Ferdinand.

Un Român generalisim boer. Primim amănunte foarte interesante despre generalul boer Botha, care — după-cum anunță unele ziare — va fi numit generalisimul armatei boere în locul eroului Joubert, care a încetat din viață.

Generalul Botha este Român transilvănean de origine, fiu de grănițer român din comuna Ivești, com. Bistrița-Năsăud.

El a fost oficer în armata austriacă. În 1881 a fost locotenent cu garnisoana în Agram, unde făcuse datorii prea mari, așa că a fost nevoit să demisioneze din armată. Apoi a plecat în Africa-de-sud.

Tatăl seu trăește încă și e în etate de 73 ani. Ultima scrisoare a fiului către tatăl seu, scrisoare în românește, datează dela 17 Sept. 1897. (»Epoca«).

Preoții și curțile cu jurați. Ministrul de justiție a adresat un circular președinților tuturor tribunalelor și curților cu jurați, prin care le face cunoscut, că *toți preoții sunt scutiți de oficiul curților cu jurați.*

Nici un ac dela străin! Ni-se scriu următoarele: Aud pe mulți jeluindu-se asupra Jidanilor fără de suflet. Nu pot ca să nu aduc on. public cetitor următoarele:

În comuna *Suștra* — locuită numai de Români — se află 2 filiale de prăvăli și cărcime ale Jidanilor, și ale căror îngrijire este dată pe mâna unor Nemți mai obraznici și mai impertinenți decât toți Jidanii din Țeara-Ungurească, cari sug pe bieții creștini până în măduvă, și ori-ce marfă o vând cu prețuri duble de cum le-ar cumpăra dela bietul neguțător român. Și oare cine-i cauza? Chiar bieții creștini! Pentru-că în amintita comună se află și un neguțător român. Deși dinsul e om de toată cinstea și creștin bun, totuși credincioșii comunei îl încunjură și se trag în grajdul Jidanului — nu merită să-i zic alt-cum — și bietului Român nu-i deschide nimeni ușa toată ziua. Și asta nu e bine așa. Noi de un neam și de-o lege trebuie să ne ajutorăm și la olaltă să muncim. De aceea de suflet vă leg ca pe viitor să nu cumpărați nici un ac dela străin.

P. Russu.

Joubert — Ferreira — Cronje. În lupta eroică a Burilor pentru apărarea patriei, se pare că roata norocului s'a întors de tot de către ei. Zilele trecute a răposat marele general Joubert, ear' acum un alt general distins îi urmează pe calea spre cealaltă lume. Generalul Ferreira a răposat Vineri noaptea, între împrejurări de tot tragice. Ferreira plecase în inspecție și aflând pe un soldat de pază adormit, a descărcat asupra lui revolvărul. Soldatul trezit astfel și buiguit încă de somn a fîntit și a pușcat în inimă pe generalul. — Doi generali morți, unul prisoner; mare pierdere aceasta pentru sërmanii Buri.

O greșală regretabilă s'a străcurat în consemnarea țirgurilor atât în »Călinarul Poporului«, cât și în alte călindare românești pe anul 1900. Anume având în anul curent luna Februarie — după căl. vechiu, Iulian, 29 zile, din 1 Martie începând toate țirgurile sunt arătate în consemnare cu o zi mai târziu. Anunfând aceasta on. nostri cetitori le promitem că de azi înainte în fiecare săptămână vom publica în ziarul nostru cronica țirgurilor — cu datul rectificat.

Din Pianul de-jos ne sosesc vești foarte rele. Ni-se scrie anume că preotul de acolo, *I. Bena*, în loc să fie păstor vrednic — comite fel de fel de lucruri nepotrivite cu chemarea și locul ce-l are. Pentru păcatele sale, părintele Bena a fost odată pedepsit de Ven. consistor și acum din nou e acusat la Ven. consistor. Prea sunt multe și prea nepotrivite sunt lucrurile, ce le isprăvește părintele Bena — după-cum ni-se scrie — decât să le putem înșira în foaie și de aceea ne mărginim la rugarea, ce o adresăm către cei chemați — ca să îndrepte ce e de îndreptat.

Sosită. Darea de seamă din Cuciulata întârziată, despre care s'a scris în nr.ii 11 și 12 ai foii noastre, a sosit, și azi o dăm în vileag. Eată-o:

Darea aceea de seamă, care ziceți că a întârziat, după-cum afirmă părintele Sglimbea, a fost trimisă de atunci spre publicare foilor. »Gazeta Transilvaniei« și »Telegrafu Român«. Causa nepublicării nu o știm. Dar' a mai face încă odată un lucru de natura acestuia nu ne supără, din contră ne bucură.

Cu ocaziunea acelei petreceri, care a fost cercetată de un număr mărisor de oameni inteligenți a incurs total 130 coroane 90 bani, din cari subtrăgându-se spesele împreunate cu aranjarea, cari s'au urcat la 100 coroane, rămâne venit curat suma de 30 coroane 90 de bani, cari se vor da din partea părintelui Sglimbea locurilor competente spre întreținere.

Au intrat suprasolviri dela p. t. următorii marinimoși domni:

Di Paul Brétyei 2 cor.; Ioan Popița, paroch 2 cor.; George Pop Gridanul, notar 2 cor.; Ineze, notar Hoghiz 2 cor.; N. Brânzea, pantofar, Matei Matei, învățător, G. Berghea, George Codrea, Valeriu Sassebeși, vicenotar, Ilariu Gomsa, Maria Frâncu, Torday Rezső, Mozeș și Doboly S., câte 1 coroană.

Primească marinimoșii contribuenți și pe această cale sincerele noastre mulțumite, dorind ca să dea bunul D-zeu să aibă mulți imitatori.

Totodată ne simțim plăcut îndatorați a ne exprima simțemintele noastre de mulțumită și față de generoasa familie a stimatului domn Nicolau Chiorniță, proprietar din loc, apoi părintelui George Sglimbea și părintelui din Fântână Ieftinie Maniu, cari au grăbit a ne da concursul d-lor binevoitor. Asemenea primească sincerele noastre mulțumite, și stimatele d-șoare Valentina Chiorniță, Silvia Sglimbea și Valeria Maniu, cari au binevoit a ne ajuta la aranjarea binei și la predarea piesei teatrale.

Cuciulata, în 20 Martie 1900.

Pentru comitetul aranjator:

Ioan Frâncu, inv. gr.-or.

Foc. În Budapesta, pe calea Pestei-noue au ars Marți noaptea toate clădirile fabricii de mașinării a firmei Podwinetz și Heisler. Focul s'a iscat pe la 3 ore noaptea și în zori de zi nu mai era din marele stabiliment nimic alta decât ruine și scrum.

† **Ioan Cigărean.** În noaptea din Sâmbăta trecută a răposat în Turda un vrednic fruntaș român de acolo, *Ioan Cigărean*, fost prim vicenotar la comitat. Românii din părțile acelea au pierdut pe unul din cei mai bravi ocrotitori ai lor, care de câte-ori era lipsă dădea sfaturi și se espunea pentru Români și cauzele lor. Aceasta a fost cauza, că deși a fost la comitat peste 30 de ani, n'a înaintat în diregătorii mai înalte: stăpânitorii de azi nu-l vedeau cu ochi buni pe bunul Român.

Ioan Cigărean deși era în serviciu unguresc și-a crescut băieții buni Români și casa lui a fost totdeauna o casă ospitală, nezoșă românească.

Fie-i odihna lină și pomenirea neuitată. Familia a dat următorul anunț:

Subscrișii cu inima frântă de durere anunță, că neuitatul soț, prea bunul părinte, soț, moș, unchiu, cumnat

IOAN CIGĂREANU,

prim vicenotar comitatens în pensiuie, membru la mai multe corporațiuni etc.

după un morb greu împărțit cu sf. sacramente, astăzi la 1/2 ore dimineața în anul al 59 al neobositei sale vieți și al 32-lea al fericitei căsătorii, s'a mutat la cele eterne.

Vieța întreagă și-a consacrat-o pentru binele neamului și fericirea familiei sale.

Înmormântarea scumpului defunct se face în 2 l. c. st. n., la 3 ore p. m.

Fie-i somnul lin și amintirea eternă!

Turda, 1 Aprilie 1900.

Ved. Ana Cigărean n. Rațiu, soție; Margareta cu soțul Silvestru Moldovan, Liviu, Emil, Aurel, Eugen, fii; Alesandru, nepot; Ioan Rațiu cu soția Susana Fodor, ved. Maria Fodorean n. Rațiu, Nicolau Rațiu, ved. Susana Măndruțiu n. Rațiu, cumnați și cumnate; Ioan Cigărean, Paraschiva Cigărean, Dochiza, Cigărean, Ioan, Pavel și Vasilie Murășan, Valeria Fodorean și soțul Nicolau Saban, Victor Fodorean, locotenent, Lucreția Boer n. Fodorean cu soțul Aurel Boer, Cornelia Simțion cu soțul Nicolau Simțion, Augustin Rațiu, Aureliu Rațiu, Margareta și Nicolae Măndruțiu, nepoți și nepoate; ved. Maria Moldovan n. Velicica, cuscră.

Mare catastrofă de tren Sâmbătă dimineața s'a întâmplat o mare catastrofă de tren în tunelul dintre Glasgow și Helenburgh, în Anglia. Un tren îndesuit de lucrători a trebuit să stea pe loc în tunel, fiindcă i-se rupsese frântul. Acolo l-a ajuns un alt tren, care în deplină celeritate s'a isbit de el. Multe vagoane au fost total sfărmate, mulțime de oameni au fost răniți de moarte, unii murind în cursul catastrofei, alții prin spitale, unde fuseseră duși și luați în îngrijire medicală.

Diamante în țărână. Economul Petru Miheș a aflat zilele acestea pe pusta dela Pâncota o bijuterie de dame, formată din un fluturaș de diamante lucrat pe base de aur. A dat-o în păstrare preturei din Ceffa.

Monete vechi. Guti László, econom în Monospetri, a trimis oficiului de vicecomite al Bihorului 375 monete de pe timpul Turcilor. Le aflase în Margita cu prilejul rigolării viilor lui Wilhelm Lajos.

Vinga — comună mare. Alaltăieri a sosit la comitat în Timișoara rescriptul ministrului de interne, prin care se aprobă, ca orașul Vinga să fie pe viitor numai comună mare.

Urmările beției. Dl învățător Dum. S. Ardelean din comuna Negrești ne scrie următoarele întâmplări, cari pot servi de pildă tuturor. Eată ce ne scrie: Petru Ciocio al lui Toader din Negrești, în 15 Martie dimineața pregătindu-se cu carul să meargă în deal după șindilă, a cugetat, că înainte de mâncare ar fi bine să bea un păhar de rachiu, având și ceva durere în lăuntru. Mergând la vecinul Leibi în birt, a început să bea, uitând că are de-a merge în deal. Bând un păhar, bând două, s'a îmbătat, încât alții l-au dus acasă, punându-l pe pat, neputând vorbi nici un cuvânt. Fiindu-i rău, au chemat medicul, dar nu i-a putut ajuta nimic; s'a chemat și preotul să-l mărturisească, dar neputând vorbi, nu s'a putut mărturisi; în apusul soarelui a răposat, lăsând în urma sa soția cu șese copii minoreni. Eată unde duce beutura rachiului pe om! Tot asemenea a pățit-o și Todor Mociran în vara trecută, bând în birt rachiu până seara târziu și de amețea rachiuului neputând merge acasă, s'a culcat afară, înaintea ușei birtului, unde dimineața a fost aflat mort, lăsând în veduvie pe soția sa cu o copilă. — Eată urmările beției.

Mulțumită. Pentru bunul succes ce am avut întru înființarea »bibliotecei parohiale« în comuna noastră Ticușul-român (comitatul Târnava-mare), îmi țin de datorință a mulțumii în prima linie vrednicului nostru părinte Ioan Dumitrescu, care cu cuvântul și cu fapta ni a stat într'ajutor, fiind aceasta și dorința d-lui.

Acest vrednic părinte a donat bibliotecii mai multe cărți, între cari și »Foaia Poporului« și »Tribuna Poporului« din anul trecut; în anul acesta asemenea prenumără pe seama bibliotecii aceste foi.

Bun sprigin am avut apoi dela bunul părinte gr-cat. Sofron Cărlan, care a donat bibliotecii mai multe opuri de valoare, între cari și »Revista Ilustrată« din 1898.

Asemenea și tinărul cantor G. Frățilă pe lângă că a donat câteva cărți folositoare bibliotecii, între cari și »Gazeta Transilvaniei« din doi ani trecuți, prenumără această foie și pe anul acesta pe seama bibliotecii.

În privința foilor stăm bine cu țeara, căci și subscrișul am abonat pentru bibliotecă »Bunul Econom«.

Cu bucurie notez, că binefăcătorii sunt totodată înscriși și ca membri fondatori ai bibliotecii și ca atare tovarășii mei de muncă.

Dumnezeu să le dea bine pentru aceste fapte nobile în folosul poporului nostru.

Ticușul-român, 1900.

G. Malcan, inv., bibliotecar.

Ofensarea dietei. În unul din nr-ii de mai înainte daserăm știre, că procurorul din Cluj a făcut arătare contra lui I. Gărduş din Măhaciu pentru »ofensarea dietei« și că în acest obiect se făcuse și o strașnică interpelație în dietă. Eată ce se scrie acum despre celebrul cas cu ofensarea:

»Mai astă-vară mergând Gărduş beat la casa comunală și aflând acolo pe notarul, pe primarul și câțiva oameni, între cari și scriitorul notarului cu numele Ioan Pop, — care timp de 20 de ani a servit ca învățător la școala română, ear' acum de când a ajuns să capete 200 fl. pensie pe cuvânt că ar fi orb, deși funcționează ca scriitor în cancelaria notarului, e un dușman al școlii române și al Românilor peste tot, — l-a admoniat Gărduş, zicându-le »să se poarte în mod cinstit și să nu facă tâlhării«. Notarul a sărit atunci asupra lui, voind să-l bată, dar n'a putut răsbî cu Gărduş. Atunci a sărit în ajutorul nota-

rului și scribălăul seu Ioan Pop și în această hărțuială Gărduş li-a strigat, că fac tâlhării, că sînt nedrepti etc. Ce va fi mai zis simplul țeran, care cum spuseiu, era și amețit de beutură, nu știu, dar dintr'asta s'a iscat procesul, care a făcut să ajungă numele lui Gărduş în camera deputaților. El este acusat, pentru-că a protestat în contra nedreptăților și abuzurilor, atribuindu-i-se că ar fi injurat și pe cei-ce aduc legi asupritoare. În aceasta constă »vătămarea demnității camerei«, care a servit de pretest procurorului ca să-și arete și el »patriotismul«, cerând imputernicire de-a storce »satisfacție« dela Gărduş pentru domni deputați! Dureros este numai, că urzitorul acestui scandal este un Român, care pentru niște miserabile ciolane s'a făcut unealta adversarilor nostri.

Preot slab. Primim următoarele cu datul din Petridul-ung., 18 l. c.: În zilele trecute am întâlnit niște țerani din comuna Muerău, cari vorbeau despre preotul de acolo. Între altele ziceau: că preotul nu se interesează de binele poporenilor sei, e un om slăbănog nu cercează școala nici barem odată, catechisație cu pruncii de școală asemenea nici barem odată n'a ținut, casa preotească se ruinează din negrija d-sale etc.

Eu dau dreptate oamenilor aceloră, că în anul trecut am văzut chiar eu casa parochială din Muerău, și întrebând de un băiat — mi-a zis că acolo șede popa. Dar' e rușine mare pentru un preot așa ceva, căci eu am cugetat că acolo șede un zdrențar de jidan, așa lucru murdar era pe lângă casă.

Mai departe povestiau oamenii aceia, că: dacă ar fi și preotul ca învățătorul cu purtare bună, împlinindu-și chemarea cum se cuvine — ar fi foarte fericiți. Eată ce lucruri slabe.

Un călător.

Șugăgenii — eliberați. Cei cincinorociți din Șugag, al căror proces de omor s'a pertractat la începutul lunii Februarie aici în Sibiu, pe baza sentinței tablei regești au fost eliberați Mercuri.

Maghiari îndrăgiți de țeara și limba românească. Ni se scriu din Turda următoarele: »Mă plimbam prin piața din Turda dimpreună cu trei amici ai mei. Se înțelege, deși în oraș cam patriotic, totuși conversam între noi românește și tare. Vream a intra la hotelul »Soare«, când eată ne agrăește un tinăr cam de 21 ani zicându-ne: »Domnilor, veți ave bunăvoință a mă primi între d-voastre, numele meu e Jakabfi László, după-ce sînt deja de 9 ani în București sînt învățat tot cu vorbă românească, ear' de când venii la Turda, sînt deja de 3—4 zile, auzind vorbă tot ungurească, m'am urit într'atât de nu știu ce se fac; am venit la recrutare (la noi, asentare) — și peste puține zile mă voi întoarce la București«. După-ce intrarăm acolo, ne-a rugat să primim dela el beutură. Printre păhare ne spunea, că e Ungur din Turda dus la București cu părinți cu tot și acolo a învățat agromonia pe spesele statului — zicea el — nu ca în Ungaria, că îți ia și cabatul pentru esamene. Ungurul nostru nu voia nici barem a cere beutura pe ungurește, ci tot românește. Într'aceea vedem că se înțelege foarte cu coconița în limba română și o întrebă, că e Română? Ea răspunde, că e Unguroaică, dar' a fost la București încă de copilă mică și de acolo știe românește. Pe întrecute vorbeau Ungurii nostri vorba cultă românească și laudau foarte România, ear' patria lor o huleau. (>Chimu«).

Devastări de viscol. Ninsorile împreunate cu mari viscole, cari la sfârșitul unei trecute au bătut aproape în toate părțile țării, mai mari devastări au făcut în orașul Szombathely din Ungaria. În 29 Martie seara s'a produs un puternic orcan de vânt și scurt după acela a început să ningă așa de tare, că în restimp de abia un cîș stradele și drumurile erau troienite de zăpadă. Comunicația s'a întrerupt, și chiar și tramvaiul electric a fost silit să-și sisteze circulația. Vântul trântea la pământ pe oamenii cari nu apucaseră a se pune la adăpost; multe coperișuri de case au fost deteriorate, cel al școlii de echipație a fost smuls de tot și aruncat de parte. Menageria și panopticul antreprenorului Kotzka încă a îndurat mari pagube. Figurile de oară i-s-au rupt și sfărmat toate; flașeta a fost răsturnată de vânt și dusă la distanță de mai mulți metri; o cușcă de lei a fost răsturnată, doi lei imblânziți au scăpat afară, dar' au fost curând închiși eară; pe piciorul unuia dintre ei a căzut un mare drug de fer și i-l-a rupt; doi șerpi uriași au fost uciși de cușca căzută pe ei. În curtea bisericii ev. lut. orcanul a smuls din rădăcini doi brazi mari, ear' la turnătoră de fer a firmei Mayer a răsturnat coperișul.

Cadavru în părete. În Budapesta decurg tocmai acum lucrările de stricare a vechiului edificiu de moară fostă a lui Haggemacher. Într'un părete a edificului s'a aflat o firidă și în aceea un cadavru de femeie. La gâtul scheletului atirna o cruce.

POSTA REDACȚIUNEI.

»Binevoitorul« în Z. Zici în scrisoarea trimisă că cele înșirate mai jos se vor dovedi. Și apoi nu spuni nici un fapt concret — fără ne scrii că e pus sub cercetare discipl. și că a acusat primăria. Dar' pentru ce: Care anume sînt păcatele comise? Căci noi în necunoștință de cauză nu ne putem spune cuvântul.

Abonentul din Jabuca. Librărie mare are firma: N. I. Ciurcu, Brașov; librăria archidieceșană, Sibiu etc. Adresele cerute sînt: »Vulturul« (Oradea-mare), Nagy-Várad »Bunul Econom« Orăștie. (Szászváros). Foaie literară este: »Familia« în Oradea (Nagy-Várad). Mai potrivită societate este »Soc. de lectură«.

Abonentului nr. 3928. Nu toate scrisorile pentru România sînt de interes și

pentru noi. D'aceea când aveți ceva de interes pentru noi — trimiteți spre publicare. — Călimdarul vi-s'a espedat.

»Compătimitorul«. Scrisori nesubscrise nu publicăm. Fii bun scrie-ne cine ești?

I. T. în Seuca. Cele trimise se vor folosi, când le vine rîndul. Almanahul l'am trimis.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltoș. Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Doi învățacei

de câte 15—16 ani se primesc
imediat la [16] 3—8

Petru Moga,
franzelar

în Sibiu, str. Cisnădiei 44.

CAMPHOR-EIS

(de Chesebrough, Manufacturing Co., in New-York).

Medicament probat de casă în contra roșeții la față, la mâni și în contra gâdilirei uscate Prețul unei doze 80 bani (40 cr.)

Espedare zilnică cu posta.

Deposit: În apoteca lui CAROL MÜLLER în SIBIU, Piața mare nr. 10, în palatul Br. Brukenthal.

[58] 18—20

JULIUS ERÖS

firmă improtocolată la tribunalul comercial r. u.

MAGAZIN

de oroloage, juvele, tot felul de articole de aur și argint.

Oroloj de buzunar remontoir-nichel	dela 5.— până 12 C.
Oroloj de buzunar remontoir-argint	> 9.— > 20 >
Oroloj de buzunar remontoir veritabil argint-tula, cu părți de aur	> 18.— > 30 >
Oroloaje pentru dame din aur, veritabil de Genf	> 24.— > 70 >
Oroloaje pentru domni din aur, veritabil de Genf	> 40.— > 160 >
Deșteptător de nichel, marcă fină	> 4.— > 6 >
Oroloaje cu pendul franc., cu resare, în cutii frumoase	> 10.— > 30 >
Oroloaje cu pendul vleneze cu ponduri	> 28.— > 70 >
Oroloaje de părete, diferite modele	> 4.— > 30 >
Lanțuri de gât pentru dame, de aur	> 12.— > 40 >
Lanțuri de oroloaje pentru dame, de aur	> 18.— > 60 >

Lanțuri de oroloaje pentru d-ni, de aur	dela 40.— până 140 C.
Inele de aur de tot felul	> 4.— > 48 >
Inele de aur cu diamant veritabil	> 12.— > 52 >
Inele de aur cu briliant veritabil	> 24.— > 300 >
Inele de aur cu briliant imitat,	> 7.— > 12 >
Cercei de aur de tot felul	> 4.— > 12 >
Cercei de aur cu diamant veritabil	> 13.— > 80 >
Cercei de aur cu briliant veritabil	> 46.— > 500 >
Cercei de aur cu briliant imitat	> 7.— > 12 >
Brățare de aur de tot felul	> 20.— > 40 >
Broșe de aur de tot felul	> 12.— > 40 >
Lanțuri de oroloj și de gât din argint	> 2.— > 8 >
Cercei și inele de argint	> 1.60 > 4 >
Brățare și broșe de argint	> 1.60 > 10 >

Juvere de tot felul dela 15 or. (preț de facon) până la 15 fl., precum și amulete, ju-ju-uri, lanțuri, brățare, medalii broșe, ace de cravată, tabachiero și țiltoare de țigarete, tacâmuri, ohibritelnițe, sugarete, nasturi de manșete etc.

Fiecare obiect de aur sau de argint e esaminat și probat din ofloiu și pe fiecare bucată se poate vedea esact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al oroloajelor mele. Toate comanda le efectueso imdelat, pe lângă rambursă sau trimitere anticipoativă a prețului, cu îngrijire.

Reparaturi de tot soiul se esecută bine și conștientios.

Rugându-mă pentru număroase binevoitoare comande, semnez cu deosebită stimă

JULIUS ERÖS,

Strada Cisnădiei 3. Sibiu. Strada Cisnădiei 3.

(Edificiul »Transilvania«).

De vânzare.

Subscrisul am un taur de vânzare de rassa Pinzgau curat, de 2 ani și $\frac{1}{2}$, foarte bun de prăsilă și apt, de nu se poate să fie altul mai bun sau mai frumos. Doritorii de a cumpăra a se adresa sau a veni la

[20] 1-3

Simecn Pătrașcu Părau,
comuna Lanocrâm, lângă Sebeșul-săsesc.

Avis!

Subsemnatul am de vândut o **stupină**, sistem practic cu lungime de 8 metri; cu 2 rânduri de lavițe pentru așezat coșnițele; doi stupi vii în coșnițe »Dzirzon«; 10 coșnițe provăzute cu rame și aparținătoarele lor, model »Dzirzon«; 1 mașină cu 2 lădițe de tinichea, centrifugală, pentru stors miera, sistemul cel mai nou și foarte practică; 1 mașină pentru a face coșnițe de paie model »Dzirzon«, în care se așează ramele pe deasupra — tare practică; 1 mașină pentru a încheia ramele fagurilor regulat.

Cei-ce doresc a se ocupa cu agricultura modernă, li-se dă o bună ocaziune a-și procura numitele obiecte pe lângă prețurile cele mai moderate și convenabile. Dacă s'ar afla cineva din apropiere, care ar cumpăra și stupina, ar primi-o cu un preț foarte scăzut.

Poșorta, în 13 Martie 1900.

Mateiu Grecu,

[21] 1-1

învățător,
ultima postă Făgăraș, în Poșorta.

Kathreiner

e veritabil numai în cunoscutele

Pachete-Kathreiner!

Nici odată însă deschis ori în pachete imitate cu scopul de ale reduce.

Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner este cel mai gustos, unic sănătos și tot odată cel mai ieftin surrogat la cafeaua de boane.

Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner se bea în sute de mii de familii cu plăcere și succes crescând.

Cafeaua de malată Kneipp a lui Kathreiner suplinește în modul cel mai bun cafeaua de boana acolo, unde din considerații sanitare aceasta e oprită de medici.

E. rumänisch IIIb.

[1 4-10]

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

[8] 32-

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăci-mare Nr. 8.